

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 273/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Romanou Mravíkovou, advokátkou, Coboriho 9, Nitra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/107/2023 z 26. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/107/2023 z 26. novembra 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Žiada o priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že Okresný súd Bratislava I viedol pod sp. zn. 18C/100/2016 konanie o žalobe oprávneného dediča. Žaloba bola odôvodnená tým, že 24. novembra 2011 došlo k úmrtiu poručiťľa, po ktorom bolo dedičské konanie skončené vydaním osvedčenia o dedičstve okresného súdu sp. zn. 3D/395/2011 z 5. decembra 2013, podľa ktorého jedinou dedičkou po poručiťľovi bola žalovaná – sťažovateľka. Na základe uvedeného sa žalobca domáhal od sťažovateľky peňažnej náhrady za nehnuteľnosť, ktorú získala z titulu dedičstva po poručiťľovi a následne po skončení dedičského konania ju predala tretej osobe.

3. Okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 18C/100/2016 z 1. júna 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) takto:

„I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 40 491,85 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 40 491,85 eur od 01. 03. 2017 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd žalobu vo zvyšnej časti zamieta.

III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 83,96 %.“

4. Proti vyhovujúcej časti rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, v ktorom namietala predovšetkým nesprávne právne posúdenie jej kompenzačnej námietky (uviedla, že kompenzačná námietka je úkonom hmotnoprávnym, a ten je možné na súde uplatniť kedykoľvek do skončenia dokazovania), nesprávne určenú hodnotu nehnuteľnosti (keď suma, z ktorej vychádzal súd, bola ustálená ako aritmetický priemer z ocenenia realitných kancelárií, ktoré je neobjektívne a nepreskúmateľné pre absenciu podrobnejšieho opisu nehnuteľnosti, súčasne argumentovala, že súd bol povinný stanoviť hodnotu nehnuteľnosti na základe ním ustanoveného znalca a jeho znaleckého posudku, ktorý by bol preskúmateľný), a napokon nevykonanie dôkazu (výsluchu strany sporu ktorý navrhovala), čím mal súd zasiahnuť do jej základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

5. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 10Co/73/2021 z 27. októbra 2022 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje so všetkými závermi, ku ktorým súd prvej inštancie dospel, a jeho rozhodnutie považuje za logické, presvedčivé a vyčerpávajúce. Žalobca podľa neho uniesol dôkazné bremeno na svoje tvrdenia o hodnote (cene) bytu ním predloženými vyjadreniami realitných kancelárií, pričom sťažovateľka žiadne dôkazy v tomto smere neprodukovala. Súd prvej inštancie správne vyhodnotením vykonaného dokazovania ustálil cenu zdedeného a predaného bytu. Mimoriadne podrobne sa krajský súd venoval argumentu o vznesenej kompenzačnej námietke, pričom podľa jeho názoru strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. V posudzovanej veci súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku jasne uviedol, že na kompenzačnú námietku vznesenú sťažovateľkou s poukazom na § 153 CSP neprihliadol, pričom aj vysvetlil, že pred nariadením pojednávania umožnil stranám sporu v dostatočnej lehote uviesť podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu, uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, teda uplatniť aj kompenzačnú námietku. Ak sťažovateľka prvýkrát vznesla hmotnoprávnu námietku až na pojednávaní 6. októbra 2020, neprihliadol na ňu, pretože nekonala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Takéto zdôvodnenie neprihliadnutia na kompenzačnú námietku sťažovateľky odvolací súd považoval za dostačujúce a plne sa s ním stotožnil. Vo vzťahu k námietke o nevykonaní navrhnutého dôkazu uviedol, že žiadne práva sťažovateľky neboli porušené, keďže súd nie je povinný vykonať každý navrhnutý dôkaz. Prečo ňou navrhnutý dôkaz výsluchom žalobcu nevykonával, mal povinnosť uviesť v odôvodnení svojho rozsudku, a túto povinnosť si splnil.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom argumentovala neprávny právny posúdením kompenzačnej námietky, nedostatočne vykonaným dokazovaním, porušením práva na spravodlivý proces tým, že súdy iba mechanicky

skúmali spôsob stanovenia hodnoty nehnuteľnosti dôkazmi, ktoré nie sú spôsobilé objektívne stanoviť jej hodnotu, ako aj arbitrárnosťou a nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu.

8. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol a žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka v prevažnej časti ústavnej sťažnosti opakuje argumentáciu uplatnenú už pred všeobecnými súdmi týkajúcu sa predovšetkým posúdenia kompenzačnej námietky, nevykonania navrhnutého dôkazu – výsluchu žalobcu – a naďalej tiež spochybňuje spôsob určenia hodnoty nehnuteľnosti.

10. Arbitrárnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva podľa názoru sťažovateľky z jeho ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokúvaný skutkový stav. Najvyšší súd tým, že odmietol dovolanie sťažovateľky v časti týkajúcej sa namietaného nesprávneho právneho posúdenia bez toho, aby sa vyjadril k podstate jej námietok, postupoval v rozpore so znením a účelom § 421 ods. 1 písm. a) CSP a odmietol dať sťažovateľke odpoveď na otázky, ktoré boli v jej veci podstatné. Právna otázka môže vyplynúť z textu dovolania a nemusí byť formálne vymedzená v jeho konkrétnej časti. Dovolací súd sa podľa sťažovateľky mal pokúsiť autenticky porozumieť textu jej dovolania ako celku.

11. Vo vzťahu k nevykonaniu navrhnutého dôkazu sťažovateľka zastáva názor, že došlo k porušeniu zásady „rovnosti zbraní“ v konaní v zmysle čl. 47 ods. 3 ústavy a súčasne práva na spravodlivý proces.

12. Sťažovateľka namieta, že napadnuté uznesenie trpí vadou nedostatočného odôvodnenia, keďže sa dovolací súd riadne nevysporiadal so žiadnou nastolenou námietkou, len odkázal na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Tým podľa názoru sťažovateľky porušil jej právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením dovolacieho súdu.

14. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

15. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného

súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

16. Sťažovateľka namietané porušenie označených práv odôvodňuje predovšetkým arbitrárnosťou napadnutého uznesenia, ústavne neakceptovateľnou aplikáciou relevantných právnych predpisov a jeho nedostatočným odôvodnením.

17. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, pričom zistil, že sťažovateľka uplatnila oba dovolacie dôvody, teda podľa § 431 ods. 1 CSP, ktorý vymedzila vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, a tiež dovolací dôvod nesprávneho právneho poučenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), pričom prípustnosť dovolania vyvodila z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

18. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces odôvodnila tým, že súdy v konaní odmietli vykonať navrhnutý dôkaz, a tiež namietala skutkový záver týkajúci sa stanovenia hodnoty predmetného bytu. Rozhodnutie odvolacieho súdu je podľa jej názoru nedostatočne odôvodnené, nereagujúce na jej špecifické námietky.

19. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že súdy odmietli vykonať výsluch žalobcu, najvyšší súd uviedol, že súd prvej inštancie dostatočne jasne a presvedčivo odôvodnil svoj záver o nadbytočnosti, resp. nepotrebnosti takéhoto dôkazu, poukazujúc na to, že žalobca uniesol bremeno tvrdenia a aj dôkazné bremeno na posúdenie žaloby oprávneného dediča, ktorý sa domáha vydania svojho zákonného dedičského podielu, prípadný vzťah žalobcu a poručiťľa počas jeho života (ne/starostlivosť žalobcu o poručiťľa) je irelevantný. Dovolateľka pritom dostatočne presvedčivo nešpecifikovala žiadne také otázky na žalobcu, ktorých položením by mohla relevantne ovplyvniť záver súdu o preukázaní dôvodnosti podanej žaloby oprávneného dediča, ktorý sa domáhal vydania svojho zákonného dedičského podielu.

20. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa nedostatkov dokazovania pri stanovení hodnoty predmetného bytu, keď súd prvej inštancie vychádzal len zo žalobcom predložených vyjadrení realitných kancelárií, dovolací súd uviedol, že vadu v procese dokazovania nezistil. V danom prípade súd prvej inštancie na základe vyhodnotenia predložených dôkazov ustálil hodnotu predmetného bytu. Odvolací súd v tejto súvislosti správne poukázal na to, že ak žalovaná namietala, že ocenenie bytu zabezpečené žalobcom nie je objektívne, príp. že je nepreskúmateľné pre absenciu podrobnejšieho opisu nehnuteľnosti, a bola toho názoru, že súd prvej inštancie mal stanoviť hodnotu bytu znaleckým dokazovaním, žalovaná okrem nesúhlasu s dôkazmi predloženými žalobcom sama žiadny dôkaz v konaní neprodukovala. Nič jej pritom nebránilo predložiť dôkaz o tom, že cena bytu by mala byť iná, prípadne na účel stanovenia ceny bytu zabezpečiť súkromný znalecký posudok a predložiť ho v konaní.

21. K argumentácii sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku najvyšší súd uviedol, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia „*vyčerpávajúco reagoval na všetky konkrétne odvolacie námietky žalovanej: v bodoch 25. až 29. sa vyjadril k otázke koncentrácie konania a posúdenia kompenzačnej námietky, v bode 31. sa vyjadril k otázke*

vyhodnotenia dokazovania ohľadom stanovenia hodnoty predmetného bytu a k otázke nevykonania dokazovania výsluchom žalobcu, v bodoch 33. až 34. sa vyjadril k nemožnosti prihliadnúť na novopredložený listinný dôkaz.“. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnila, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa.

22. Dovolací súd dospel k záveru, že sťažovateľkou namietanú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil.

23. V súvislosti s dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia veci najvyšší súd poukázal na to, že z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že dovolateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), výslovne odkázala na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, z ktorého vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania. Následne však neuviedla k tomuto dovolaciemu dôvodu žiadnu argumentáciu ani nevymedzila žiadnu konkrétnu právnu otázku. Dovolací súd uviedol, že v zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 51/2020, III. ÚS 387/2021) v prípade posudzovania prípustnosti dovolania je dovolací súd viazaný vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu prípadu (sporu), významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1, resp. § 432 ods. 2 CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 9Cdo/216/2021, 9Cdo/198/2022).

24. Z týchto dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že je nevyhnutné aj v tejto časti odmietnuť podané dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

25. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu možno vyvodiť, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľky primeraným spôsobom odôvodnil, pričom jeho závery nemožno považovať za arbitrárne. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľky vo vzťahu k oboj dovolačím dôvodom, pričom závery o jeho neprípustnosti, ku ktorým dospel, podrobne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil.

26. Právne závery, ktoré viedli najvyšší súd v konečnom dôsledku k odmietnutiu dovolania, majú podľa názoru ústavného súdu oporu v jeho judikatúre, na ktorú v napadnutom uznesení odkazuje, ako aj v aplikovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku. Uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov ústavný súd považuje za ústavne konformný, nepopierajúci ich účel a význam, preto podľa jeho názoru nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do označených práv sťažovateľky.

27. Z argumentácie sťažovateľky zároveň zjavne vyplýva, že k porušeniu jej základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu malo dôjsť v zásade

z rovnakých dôvodov ako k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Za týchto okolností v prípade, ak ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno reálne uvažovať ani o porušení základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

28. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými právami sťažovateľky, ktorých porušenie namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

29. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska dostatočne odôvodnené, akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu